

AI đang học cách tự suy nghĩ như con người

Một số khám phá vĩ đại nhất không chỉ đến từ quan sát mà còn từ tư duy. Einstein đã phát triển các lý thuyết về thuyết tương đối thông qua các thí nghiệm tư duy và Galileo đã rút ra những hiểu biết về lực hấp dẫn thông qua các mô phỏng tinh thần. Theo đánh giá được công bố vào ngày 18 tháng 9 trên tạp chí *Trends in Cognitive Sciences*, quá trình tư duy không chỉ dành riêng cho con người. Trí tuệ nhân tạo (AI) cũng có khả năng tự điều chỉnh và đưa ra kết luận mới thông qua "học bằng cách suy nghĩ".

GS. Tania Lombrozo tại Đại học Princeton và là đồng tác giả nghiên cứu cho rằng: *"Gần đây đã có một số minh chứng về việc AI học bằng cách suy nghĩ, đặc biệt là trong các mô hình ngôn ngữ lớn. Đôi khi ChatGPT sẽ tự sửa mà không cần được chỉ dẫn rõ ràng. Điều đó tương tự như khi con người tham gia học bằng cách suy nghĩ"*.

GS. Lombrozo đã xác định bốn ví dụ trong đó, con người và AI học bằng cách suy nghĩ: người học có thể tiếp thu thông tin mới mà không cần đầu vào bên ngoài thông qua giải thích, mô phỏng, phép loại suy và lý luận. Ở con người, việc giải thích cách lò vi sóng hoạt động với trẻ em, có thể bộc lộ những lỗ hổng trong hiểu biết của chúng ta. Việc sắp xếp lại đồ đạc trong phòng khách thường liên quan đến việc tạo ra hình ảnh trực quan trong tâm trí để mô phỏng các cách bố trí khác nhau trước khi thực hiện bất kỳ thay đổi vật lý nào. Tải phần mềm vi phạm bản quyền ban đầu có vẻ chấp nhận được về mặt đạo đức cho đến khi người ta có suy luận đây là hành vi trộm cắp. Nếu bạn biết sinh nhật của một người bạn là vào ngày nhuận và ngày mai là ngày nhuận, bạn có thể lý luận rằng sinh nhật của người bạn đó là vào ngày mai.

AI tuân theo các quy trình học tập tương tự. Khi được yêu cầu giải thích chi tiết về một chủ đề phức tạp, AI có thể sửa hoặc điều chỉnh phản hồi ban đầu dựa trên lời giải thích mà nó cung cấp. Ngành công nghiệp trò chơi sử dụng các công cụ mô phỏng để ước tính kết quả trong thế giới thực và các mô hình có thể sử dụng kết quả đầu ra của mô phỏng làm đầu vào cho việc học. Yêu cầu một mô hình ngôn ngữ đưa ra phép loại suy, có thể giúp nó trả lời các câu hỏi chính xác hơn so với các câu hỏi đơn giản. Việc thúc đẩy AI tham gia vào quá trình lý luận từng bước sẽ giúp AI đưa ra câu trả lời mà AI không thể có được bằng truy vấn trực tiếp.

GS. Lombrozo cho rằng: *"Điều này đặt ra câu hỏi vì sao cả trí não tự nhiên và trí não nhân tạo đều có những đặc điểm này. Học bằng cách suy nghĩ có chức năng gì? Tại sao nó lại có giá trị? Học bằng cách suy nghĩ là hình thức 'học theo yêu cầu'"*.

Khi bạn học điều gì đó mới, bạn không biết thông tin đó có thể giúp ích ra sao trong tương lai. Mọi người lưu giữ kiến thức đó, cho đến khi bối cảnh khiến nỗ lực nhận thức để suy nghĩ và học tập trở nên phù hợp và cần thiết.

GS. Lombrozo thừa nhận những thách thức trong việc xác định ranh giới giữa lý luận, học tập và các chức năng nhận thức cấp cao khác - lĩnh vực gây tranh cãi trong khoa học nhận thức. Đánh giá này cũng đặt ra nhiều vấn đề mà nhóm nghiên cứu muốn khám phá, như liệu các hệ thống AI có thực sự "suy nghĩ" hay chỉ đơn giản là bắt chước đầu ra của các quy trình này.

N.P.D (NASATI), theo Scitechdaily, 9/2024

Nguồn: Cục Thông tin Khoa học và Công nghệ Quốc gia.